

ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΙΣ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γ. Ζ. ΔΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΦΥΛΛΟΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ
Γ. ΣΠ. ΜΑΚΡΗΣ

ΔΕΚΑΕΝΝΕΑ ΑΙΩΝΕΣ

ΔΕΚΑΕΝΝΕΑ αιώνας συμπληρούνται σήμερον αφ' οτου εκ του σπηλαιου της Βηθλεεμ επελαμψε το φως της αληθειας εις τον κοσμον.

Αστὴρ ὑπέρλαμπρος καὶ ὑπερφυσικὸς ἐφάνη εἰς τὸν οὐρανόν, προάγγελος τοῦ ἐκ τῆς Παρθένου μέλλοντος νὰ ἀνατείλῃ Ἡλίου τῆς Δικαιοσύνης.

Καὶ ὁ Ἥλιος τῆς Δικαιοσύνης ἀνέτειλε καὶ τὸ φῶς του διεσκέδασε τὰ σκότη τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ οἱ λαοὶ οἱ καθήμενοι εἰς τὸ σκότος εἶδον φῶς μέγα.

«Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς ἀνατολὴ ἐξ ὕψου· ἐπιφάναι τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου καθημένοις, τοῦ κατευθῆναι τοὺς πόδας ἡμῶν εἰς ὁδὸν εἰρήνης» (Λουκᾶ α' 78, 79).

Τί ὅμως εἰς δεκαεννέα αἰῶνας διὰ τοῦ φωτός τούτου τῆς θείας Ἀνατολῆς συνετελέσθη;

Τὸ πνεῦμα τὸ ἀνθρώπινον ἐξυψώθη ἄκρως πρὸς τὴν τελειότητα τῆς Ἰδέας τῆς Θεότητος καὶ ἡ χριστιανικὴ λατρεία, ἀνεξαιρέτως τῶν δογματικῶν αὐτῆς διαφορῶν, εἶναι καὶ θὰ ἦναι ἡ μόνη ἀξία τοῦ Θεοῦ λατρεία καὶ ἡ ἀνταποκρινομένη καὶ εἰς τὴν τελειότεραν τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος ἐξύψωσιν. Συγκρίνατέ τὴν πρὸς τὰς λατρείας τῆς ἀρχαιότητος καὶ θὰ ἴδητε. Καὶ αὐτὸς ὁ Μωσαϊσμός, ὃς μᾶς ἐπιτραπῆ ἡ λέξις, κύπτει ἐν ταπεινώσει ἀτελείας ἐνώπιον τοῦ χριστιανισμοῦ. Παρακολουθήσατε ἔπειτα διὰ μέσου τῶν 19 αἰῶνων τὴν ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς θρησκείας καὶ θὰ ἴδατε ὅτι ἡμέραν μετ' ἡμέραν, ἔτος μετ' ἔτος, καὶ αἰῶνα μετ' αἰῶνα καθίσταται αὕτη μεταξὺ τῶν λαῶν ἡμερωτέρα, συμφωνοτέρα πρὸς τὰς ἀρχὰς τοῦ Εὐαγγελίου, ἁγιωτέρα, πνευματικωτέρα. Ποῦ τὰ σκότη τοῦ μεσαίωτος; ποῦ οἱ αἱματηροὶ θρησκευτικοὶ πόλεμοι; ποῦ τὰ ἱερεζιαστήρια; Αὐρα ἀγάπης καὶ ἀδελφώσεως πνέει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ οἱ χριστιανοὶ τῶν διαφόρων δογμάτων τείνουσι πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικὴν χεῖρα καὶ παρασκευάζουσι τὸ ἔδαφος τῆς ἐνώσεως

τῶν ἐκκλησιῶν εἰς μίαν ποιμνὴν ὑπὸ ἓνα ποιμένα.

Ἐπειτα ἡ φιλοσοφία καὶ αἱ ἐπιστήμαι, ἀπαλλαγῆσαι τῶν μεσαιωνικῶν σχολαστικότητων καὶ τοῦ εἰς ὀλίγους περιορισμοῦ αὐτῶν τῆς ἀρχαιότητος, κατέστησαν δημοδέστεραι, καὶ ὁ ὀρίζων τοῦ ἐπιστητοῦ, ἀνοικτός ἤδη πρὸς πᾶν πνεῦμα ὀργῶν εἰς μάθησιν, κατέστη ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον εὐρύτερος. Ἴδατε τὰς διαφορὰς ἐπιστημονικὰς ἀποκαλύψεις τῶν τελευταίων αἰῶνων. Παρατήρησατε τὸ ἀληθὲς καὶ ἀπλοῦν τῆς σημερινῆς ἐπιστήμης, ἀποβαλλούσης πάντα ἀστρολογικὸν καὶ μαγικὸν ἢ καθβαλιστικὸν χαρακτήρα. Ἐμβαθύνετε εἰς τὸ ὕψος τῆς σημερινῆς σοφίας φιλολογίας, ἐμπνεομένης ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐκ τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, ἀγωνιζομένης ὑπὲρ τῶν ἱερῶν δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου, ὑπερμαχούσης τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας μετ' αὐταπαρνήσεως ἀκόμη. Θὰ ὁμολογήσετε ἀνεπιφυλάκτως τὴν μεγάλην καὶ ἀγαθὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἄκοντες.

Στρέψατε κατόπιν τὸ βλέμμα σας εἰς τοὺς κοινωνικοὺς καὶ πολιτικοὺς θεσμούς. Ποῦ ὁ δούλος τῆς ἀρχαιότητος; Ποῦ ὁ φεουδάρχης καὶ τὸ τιμάριον τοῦ μεσαίωτος; Ἡ πνοὴ τῆς ἐλευθερίας πνέει ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς οἰκουμένης καὶ εἰς τὴν Ἰδέαν αὐτῆς προσκλίνουσι λατρευταὶ σύμπαντες οἱ λαοὶ τῆς ὑψηλοῦ. Τίς ἐδίδαξεν ὅμως τὴν ὑψηλὴν ταύτην Ἰδέαν τῆς ἐλευθερίας; τίς ἐξύψωσε τὸ ἄτομον; τίς ἐζήτησε τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως καὶ ἔχυσεν αἷματα ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἐπάλασε πρὸς θηρία καὶ ἀνθρώπους; Τίς ἄλλος παρὰ ὁ χριστιανισμός; Τίς ἐστερέωσε καὶ ἐξύψωσε τοὺς δεσμούς τῆς οἰκογενείας καὶ ἀνύψωσε τὴν γυναῖκα καὶ ἠγάπησε τὸν γάμον καὶ ἠλόγησε τὰ τέκνα καὶ ἔθηκεν οὕτω ἀγίας καὶ ἱερὰς τὰς βάσεις τῶν κοινωνιῶν καὶ τῶν ἔθνων πρὸς τὴν παιδείαν, πρὸς τὴν μόρφωσιν, πρὸς τὸν πολιτισμὸν αὐτῶθουμένην; Δὲν εἶναι Ἐκείνος ὅστις ἠλόγησε τὰ παιδία καὶ ἔθεσθετήσε τὴν ἱερότητα τοῦ ἐνιαίου καὶ ἀδιαλύτου τοῦ γάμου;

Οἱ λαοὶ ἐγένοντο ἡμερώτεροι καὶ φιλανθρωπότεροι· ὁ πτωχὸς δὲν ἀφίεται πλέον εἰς τὸ ἔλεος τῆς τύχης· ἄσυλα φι-

λανθρωπικά, εταίρια προστατευτικά ἀναλαμβάνουσι μετ' ἀληθοῦς χριστιανικῆς αὐταπαρνήσεως νὰ στηρίξωσι τὸ γῆρας, νὰ στεγάσωσι τὸν ἄστεγον, νὰ ἐνδύσωσι τὸν γυμνόν, νὰ χορτάσωσι τὸν πεινῶντα, νὰ προστατεύσωσι τὸ ὄρφανόν, νὰ περιφρουρήσωσι τὴν ἀγνόητα τῆς παρθένου, νὰ νοσηλεύσωσι τὸν ἀσθενῆ, νὰ βοηθήσωσι τὸν δυστυχοῦντα. Ἱεραπόστολοι διατρέχουσι τὰς χώρας κηρύττοντες τὸν Χριστὸν εἰς τοὺς ἀγρίους καὶ ἀπολιτίστους. Βιβλικαὶ εταίρια διαδίδουσι τὰς Γραφὰς καὶ ἄλλα ἀφέλιμα καὶ πρακτικὰ βιβλία ἀνά τὸν κόσμον σύμπαντα εἰς πάσας τὰς λαλουμένας γλώσσας. Καὶ ὁ χριστιανισμὸς διαδίδεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον καὶ ὁ ἀνθρωπισμὸς εὐρίσκει εὐρὺ τὸ ἔδαφος καὶ οἱ λαοὶ ὀργῶσι καθ' ἑκάστην πρὸς τὸν πολιτισμόν.

Οἱ πόλεμοι ἐγένοντο σπανιώτεροι. «Καὶ εἶναι μεν ἀληθές, καθὼς λέγει ὁ Χάλλ Καϊν, ὅτι οἱ πόλεμοι σήμερον εἶναι ἀμεγάλοι πόλεμοι», ὡς τοὺς ὀνομάζει ὁ Ὀθέλλος, καὶ ἐξολοθρεύουσι ἀπειραριθμούς ψυχᾶς ἐντὸς μικρῶν χρονικῶν διαστημάτων —εἶναι ἐπίσης ἀληθές ὅτι τὰ σημερινὰ ὄπλα τοῦ πολέμου εἶναι φοβερώτερα ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ ὄπλα τῶν ἀρχαίων, ἀλλὰ ὁ ἀποβλέπων εἰς ταῦτα καὶ μόνον τὰ πράγματα εἶναι λίαν ἐπιπόλαιος παρατηρητής. Οἱ μεγάλοι κίνδυνοι τῶν νεωτέρων πολέμων ἐλαττώνουν τὸν ἀριθμὸν τῶν μεγάλων ἐκστρατειῶν, διότι καθιστῶσι τὸν πόλεμον δαπανηρότατον καὶ τρομερότατον. Τὴν παλαιὰν ἐποχὴν, τὴν ἐποχὴν τῆς σπάθης, τοῦ τόξου καὶ τοῦ βέλους, ὁ πόλεμος ἦτο συνεχὴς καὶ ἀδιάκοπος, καὶ δὲν σφάλω ἂν εἶπω ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν φονευομένων καὶ τραυματιζομένων ἦτο — αἰῶνα μετ' αἰῶνα ἐπάνω κάτω — πάντως μεγαλῆτερος παρ' ὅσον εἶναι τώρα.» Ἡδὲ οἱ λαοὶ καὶ οἱ μονάρχαι ἀποστρέφονται τὸν πόλεμον καὶ τείνουσι πρὸς τὴν εἰρήνην. Ἀπόδειξις δὲ τούτου εἶναι τὸ τελευταῖον συνέδριον τῆς εἰρήνης ἐν Χάγη. Ἄν ὅμως ὁ μέγας καὶ διεθνὴς πόθος τῆς εἰρήνης εἰσέτι δὲν φαίνεται ἐπιτευχθεὶς, καλυόντων ἀκόμη διαφόρων συμφεροντολογικῶν λόγων καὶ ἔθνικων ματαιοδοξιῶν, οὐχ ἦττον δὲν θὰ βραδύνῃ ἡ μεγάλη ἐκείνη ἡμέρα καθ' ἣν ἡ ἀνακῆ-